DISSERTATIO

Super finibus Diæcesis Romanæ, & super facultate eligendi Metropolitam

FRANCISCI DE VICO

Episcopi Elusini

Et Iudicis Querelarum, & controuersiarum

In Concilio Romæ habito

In Ecclesia Lateranensi.

Typis Reu. Cam. Apostolicæ MDCCXXV.

Digitized by Google

Motivum præbuit huic Dissertationi vox evulgata; quod Diœcesis Romana vltrà centesimum ab Urbe lapidem non extenderetur; verùm quia ista Finium restrictio nullo Jure suffulta est, sed potiùs historicæ notioni Provinciæ Romanæ, repugnare videtur; operæ pretium duxi, sensum meum pro veritate in hoc puncto aperire.

PRIMUM DUBIUM.

Expenditur, An Provincia Romana, in qua Summus Pontifex est Metropolita, restricta sit intra centesimum ab Urbe lapidem, seu potiùs ultra extendatur.

1 Majestatem decet Romani Pontificis, ut sicuti, divino Oraculo, constitutus est Caput, & Princeps super omnem Terram, ita pluribus supra omnes præcellat, & decoretur prærogativis, & in Regimine Militantis Ecclesiæ Dignitatibus; In Hierarchia itaque Ecclesiastica triplicem principalitèr repræsentat Personam, triplicemque obtinet dignitatem, vt advertit *Natalis Alexandri in Historia Ecclef. sæculo* 4. *dissert.* 20. *proposit. prima* §. *Probatur secunda Pars*, & *Carolus à S. Paulo Geograph. Sac. Italiæ lib.* 2. *num.* 6; *Prima est Summi Pontificis*, qua omnium Catholicorum consensu definitum est: Esse unicum Caput, & Principem cum omnimoda, & suprema Spirituali Potestate divinitùs sibi attributâ super omnem Terrarum Orbem ex illis Iesu Christi verbis ad Petrum = *Quodcunque ligaveris super Terram, erit ligatum, & in Cœlis, & quodcunque solveris, erit solutum.*

2 *Secunda*, quam repræsentat, *Persona* est, *utì Patriarca*; & utì talis, priscis nascentis Ecclesiæ temporibus, latissimos habebat fines, dum sub ejus Patriarchatu continebatur *tota Europa*, quinimmò totus Occidens, ut relatis *D. Ignatio Martyre*, qui fuit secundus Antiochiæ Patriarcha, *D. Hieronymo*, & *D. Augustino*, pluribusque aliis Authoribus etiam Græcis aduertit *Leo Allatius de Ecclef. Occidental.*, *& Oriental. perpet. consens. lib. primo cap.* 10. *num. primo*, vbi hæc ait = *Sed quisnam fuerit hic Occidens, fusè nobis Donopatrius, non indiligens Author, expressit; possidebat itaque Romanus, Europam universam, ad confinia usque Mazzorum, & Gallorum, Hispaniæ, Franciæ, & Illyrici, usque ad Gandira, & Columnas Herculeas*, & notat *Pagi ad Annales Baron. ad ann.* 37. *fol.* 31. §. *Ex Nilo*, *Carolus à S. Paulo Geograph. Sac. Patriarchat. Roman. lib. primo num.* 8. *&* 9., ubi *à num.* 9. *ad* 14. singulas Provincias Patriarchatus describit, *Marcus Antonius Cappellus de Region. suburbic. disput. poster. cap.* 5. §. *Progressu temporis*, & optimè *Card. Peronius in Replicatione ad Responsion. Iacobi I. Regis Angliæ pag.* 325., vbi refert plura Concilia Pro-

A 2 vin-

3 Tertiò denique : *Persona repræsentata à Papa*,
Metropolita Urbis Romæ, & quia utì *talis*, semper habuit, & etiam hodie retinet suam specialem Provinciam, & Diœcesim, ob temporum vicissitudines pluriès variatam, hinc per Cronologiam temporis in hac Dissertatione demonstrabitur, quod *Provincia, seù Diœcesis* Papæ, utì *Urbis Metropolitæ*, ab initio nascentis Ecclesiæ usque ad hæc tempora, nunquam restricta fuerit ad centesimum ab Urbe lapidem, sed ampliores habuerit fines, & hodiè etiam habeat.

4 Et sanè *in primis sex Ecclesiæ Sæculis*, certum est apud Historiæ Ecclesiasticæ Professores, quod authoritas Metropolitica Papæ, utì Episcopi Urbis, complectebatur *Tusciam*, *cum Umbria*, *Campaniam*, *Picænum Annonarium*, *& Suburbicarium*, *Valeriam*, *Samnium*, *Apuliam cum Calabria*, *Brutiam cum Lucania*, *& Corsicam*, ut notant *Natalis Alexandri Histor. Eccles. tom.4. sæcul.4. dissert.20. proposit.2. §. Probatur consequens*, *Carolus à S. Paulo Geograph. Sac. Italiæ lib.2. num.7.*

5 A' Sæculo VI. ad XI. coarctari, seu minui cæpit hæc Provincia, quia à Summis Pontificibus pro tempore plures in eâ erectæ fuerunt Metropoles, pluresque electi Metropolitani, quibus assignati fuere Suffraganei, & à Metropolita Romano sejuncti, itaùt Status Romanæ Diœcesis in Sæculo XI., & signanter anno 1057. erat, proùt ex antiquo Codice Vaticano Sacrorum Rituum describitur à *Cardin. Baronio in Annal. ad annum 1057. fol.237.litt.B.* per hæc verba = *Insuper prætèr septem Collaterales Episcopos*, *erant alii Episcopi*, *qui dicuntur Suffraganei Romani Pontificis*, *nulli alii Primati*, *vel Archiepiscopo subjecti*, *qui frequentèr ad Synodos vocarentur*; In Campania = *Tyburtinus*, *Anagninus*, *Signinus*, *Ferentinus*, *Alatrinus*, *Verulanus*, *Soranus*, *Fundanus*, *Cajetanus*, *Tarracinus* = In Marsis sunt hi = *Furconensis*, *Marsicanus*, *Valvensis*, *Theatinus*, *Pennensis*, *Aprutinus* = In Tuscia sunt hi = *Nepesinus*, *Sutrinus*, *Civitensis*, *Hortanus*, *Balneoregiensis*, *Urbevetanus*, *Viterbiensis*, *Castrensis*, *Suanensis*, *Clusinus*, *Perusinus*, *Castellanus*, *Aricinus*, *Grossetanus*, *Volaterranus*, *Senensis*, *Lucanus*, *Pistoriensis*, *Florentinus*, *Fesulanus*, *Lunensis* = In Umbria, & Marchia = *Spoletum*, *Assisium*, *Fulginas*, *Nucerinus*, *Eugubinus*, *Reatinus*, *Tudertinus*, *Amerinus*, *Narniensis*, *Interamnensis*, *Esculanus*, *Firmanus*, *Camerinensis*, *Auximanus*, *Humanus*, *Anconitanus*, *Æsinus*, *Senogal-*

galliensis, *Fanensis*, *Pisaurensis*, *Forosempronienfis*, *Calliensis*, *Urbinas*, *Ariminensis*, *Ferentinus*; *hæc de Ecclesiæ Romanæ hujus temporis statu* = Et refert etiam *præfatus Natalis loco suprà citato* §. *Respondeo*, *nego consequens*.

6 Consentaneè ad hunc statum in Sæculo XII. san. mem. Innocentius III. indicavit fines Romanæ specialis Diœcesis, non per ambitum centum milliarium, sed generalitèr intèr Capuanam Provinciam, & Pisanam per hæc verba = *Præsertìm cum ipse moratur in sua Provincia speciali*, *videlicèt intèr Capuanam Provinciam*, *&* *Pisanam*, ut legitur *in cap. Sua nobis de Officio Vicarii*, *ubi Gloss. in figuratione casus*.

7 Verùm quià, etiàm post hoc Sæculum usque ad hæc nostra tempora, aliæ intèr Capuanam, & Pisanam erectæ fuerunt Metropoles, nempè Florentina, Senensis, Urbinatensis, & Firmana à Martino V., Pio II., Paulo III., & Sixto V. respectivè, hisce exceptis, ac Suffraganeis eisdem assignatis, remansit eadem Diœcesis Romana intrà eandem circumferentiam utriusque Provinciæ, Capuanæ, & Pisanæ, tàm intrà, quàm ultrà centesimum ab Urbe Lapidem, prout anteà erat, ut patet ex ipsa Indictione hodierni Concilii Romani, & Convocatione Episcoporum sub die 24. Decembris 1724. de mandato Sanctissimi Domini Nostri sequuta sub hisce verbis = *Volumus igitùr*, *ac mandamus*, *ut Episcopi omnes in speciali nostra Provincia constituti*, *videlicet intèr Capuanam*, *&* *Pisanam in hanc Urbem conveniant*. Et advertit etiam *Carolus à S. Paulo Geograph. Sacræ Italiæ lib.2. num.9.*

8 Et sanè quotiès non constat de effectiva, & reali separatione alicujus Diæcesis, seù Territorii à jure Metropolitico Romano, & viceversa probata est consistentia ultrà centum milliaria in Apulia, & Calabria, in parte Picæni, & Lucania, & Corsica, & successivis temporibus in pluribus Civitatibus ex illis relatis à Cardinali Baronio suprà §.5., tùnc præsumi non potest dismembratio, seù separatio, aùt sejunctio à Provincia Romana, sed probanda est concludentèr, quià sine authoritate Summi Pontificis, separatio Territorii, & divisio Diæcesum, fieri non potest, ut probat *Abbas in cap. Cum contingat de for. compet.*, *Gratian. disceptat. 212. num.17.*, *Card.de Luca de Iurisdict.disc.1.num.11.*, ubi quod hæc opinio apud Catholicos pro indubitata habetur, & *Rot.decis.912. num.1. coram Buratt.*

9 Hac igitur ratione motus Summus Pontifex Pius II. in actu, quo erexit Civitatem Senarum in Metropolim, licèt sinè ullà controversia sita esset ultrà centesimum ab Urbe Lapidem, expresse declaravit, quod illa cùm Ecclesiis Suffraganeis eidem assignatis, sejungebat à Provincia Romana, in qua erat constituta, ut legitur in Bulla Erectionis, quæ inter ejus impressas est *la 3. §.2.Bullar.*

10 Hinc erronea, & falsa est, opinio eorum, qui crediderunt, ... cesim Papæ, uti Metropolitæ, & Episcopi Romani, non extendi ultrà centesimum ab Urbe Lapidem circùm circà, ad instàr Præfecti Urbi, qui juxtà Leges Civiles ultrà centum milliaria, nullam exercere poterat Jurisdictionem, quæ opinio originem habuit à Rufino, quem sequuti sunt Jacobus Gottofredus Hæreticus in Libro impresso de anno 1618. Genevæ sub nomine Francofurti sub titulo = *De Suburbic. Region.*, *& Eccles.*, *seù de Præfect.*, *& Episc. Urb. Romæ Diœces.*, & Claudius Salmasius paritèr Hæreticus.

11 Contrà Rufinum sat est referre verba Divi Hieronymi in Apologia secunda, ubi de ipso ità loquitur: *Ipsũ docere, quod nesciat, scribere, quod ignoret, Ipsum tàm putidè, & confusè loqui, ut plùs in reprehendendo laboraret Hieronymus, quàm Ipse in scribendo Rufinus* = & adversùs dd. eius Sequaces circa comparationem Ecclesiæ, & Diœcesis Romanæ cùm Præfectura Urbis ejusque prętensa restrictione ad centesimum ab Urbe Lapidem, solidissimè, & ex professo scripsit *Leo Allat. de Eccles. Occident.*, *& Orient. perpet. consens. lib. 1. cap. 2.* §. 4., cujus verba hæc sunt = *Nihil est hìc Præfecturæ Urbicæ, & Patriarchæ Romano commune: Alius, Patriarcham Romanum: Alius, Præfecturam instituit: quod si Præfecturæ terminis Patriarcham Romanum circumcludere tibi in animo est, quarè Nobis Præfecturam decurtatam, & mutilam, qualis erat post Constantini tempora, & non eam integram, ac suis Partibus absolutam, ut tùm erat, cum Patriarchatus Romanus instituebatur, assumis? Estò post Constantinum, & posteriores Ævi Imperatores, Præfectura Urbis intrà centesimum ab Urbe Roma milliarium continerctur, quid tùm? Ante hanc ipsam Præfecturam Patriarcha Romanus per totum Occidentem suis potitus Iuribus, Iurisdictionem exercebat, nulla ad Præfectum ipsum habita ratione, à quo ditio ipsa Ecclesiastica suæ ditionis fines, nisi nequissimo jure accipere non debuit.*

12 *Hieronymus Aleander Iun. dissert. 1. cap. 2.*, reprobando *Gottofredum, & Salmasium sic ait = Sed, & si ea fuisset, quam tu autumaris, & cavillaris, Præfecti Urbi Iurisdictio, & potestas, haud tamèn dicendus esset Romanus Pontifex ad ejus sese administrationem, ulla ratione conformasse*; quia, ut ait *Card. Baron. in anno 325. num. 132. Summi Pontifices eorum Iurisdictionem, & potestatem, non ab Imperatoribus, neque ab ipsis œcumenicis Synodis, sed à Christo dumtaxat per Petrum obtinuerunt.*

13. Ema-

13 *Emanuel à Schelestrat. antiquit. Illustrat. part.1. dissert. 2. cap.1. num.62.*, ubi ità loquitur = *Neque enim existimo, Rufini ætate, Regionibus illis suburbicariis ad* 100. *usque Lapidem fuisse circumscriptos; Vetat namque notitia illa Vaticano vetus, quæ extat apud Baronium ad annum* 1057. *quæ* 69. *Episcopatus, ex quibus Romana Provincia conflata erat, Nobis exhibet, qui quidem non solùm Latinam Regionem, seù Campaniam recentiorem ad finvessam, Marsos, seu Valeriam, Picænum, & Tusciam suburbicariam complectebantur, sed etiam Tusciam Annonariam, Vmbriam, & Picænum Annonarium comprehendit* =

14 *Marcus Antonius Cappellus de Regionib. suburbic. disput. Poster. cap.5. per tot.*

15 *Iacobus Gutheris in specula de Eccles. suburbicariis*

16 *Iacobus Sirmundus è Societ. Iesu de Region. suburbic. cap. 1. & censur. vindiciar. cap.4.*

17 *Ioannes Darty miscellan. lib.3. cap.3.*

18 *Cardinalis Peronius in replicat.* contra Iacobum I. Angliæ Regem *pag.*223. ubi contra Rufinum mirabilitèr loquitur.

19 *Spondan. in adnot ad compend. Annal. Baron. ann.*325. *n.*36.

20 *Natalis Alexander in Histor. Eccles. tom.4. sæculo 4. dissert. 20. proposit.2. §. Paulò aliter, & seq.*

31 Et quamvis nonnulli etiam Legales incidentèr firmauerint, quod Territorium Vrbis protrahatur *usque ad centum millaria* circumcirca, inter quos *Bald. in l. 1. §. Initio ante num. 1. ff. de offic. Præfect. Vrb.*

22 *Cardinalis Tusc. conclus.*516. *n.*11.

23 *Fenzon. ad Stat. Vrb. cap.*197. *num.*95. *& seq.*

24 *Cardinalis de Luca de Præeminent. disc.1. num.6.*

25 Nihilominùs præfati tres primi loquuntur simpliciter de Territorio *temporali*, seu potiùs de antiquo districtu Vrbis Romæ, quod posteà ex Statuto Vrbis moderatum & restrictum fuit ad quadraginta milliaria, nulla penitùs facta mentione *de Territorio, & Iurisdictione Spirituali*, ac de Diæcesi Papa, uti Episcopi & Metropolitæ Vrbis, proindeque eorum authoritas extendi nequaquam congruit præsenti Inspectioni, ubi agitur *de Territorio Spirituali*, quia de uno ad aliud nulla fieri valet illatio, *juxta Epistolam* 18. *Innoc. I. ad Alexandr. Antiochen. cap.2.* ibi = *nam quod sciscitaris, utrum divisis, Imperiali Iudicio, Provinciis, ut duo Metropoles fiant, sic duo Episcopi Metropolitani debeant nominari; non ergo visum est, ad mobilitatem necessitatum mundanarum, Dei Ecclesiam commutari, honoresque, ac Divisiones perpeti*, & relata *Epistola 6. Gelasij Papæ ad Dardan. aduertit. Ioannes Darty Miscellan. lib.3. cap.3.* ibi = *Alia est potestas sæcularis, alia Ecclesiasticarum distributio Dignitatum* = Et meliùs distinguendo notat *prædictus Natalis Alex. loco supra citato §. In eundem fermè sensum*.

26 Ita

torio Papæ, vti Episcopi Urbis, non meretur attendi; vel quia fuit lapsus ejus calami, vel quia intelligi debet juxta authoritates, quas allegat, nempe *Textum in L.1.§. Initio ff. de offic. Præfect. Urbis, Baldum, Tuscum, & Fenzonium*, in quibus se fundat, qui, vt suprà notatum fuit, loquuntur de Territorio, seu Districtu Urbis temporali, non autem spirituali, intèr quæ nulla datur similitudo, seù comparatio, vt advertit ipsemet *De Luca in eodem disc. 1. de præem. num.6.* per hæc verba = *Unde propterea intrat receptissima propositio, quod à finibus temporalibus non infertur ad Spirituales, & è contra*; & declarat idem *De Luca de Regal. disc. 94. num.3.*

SECUNDUM DUBIUM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

An Episcopi existentes intèr utramque Provinciam Capuanam, & Pisanam, quibus à S.Sede non fuit datus Metropolita debeant alium sibi eligere pretèr Papam.

28 Resolutio hujus Dubij videtur obvia, & facilis, quia Episcopi existentes intèr vtramque Provinciam sunt suffraganei Papæ, & recognoscunt Papam in Metropolitam, & ideo non tenentur, nec possunt sinè expresso consensu Papæ alium Metropolitanum eligere, & quoad istos Episcopos, non habere locum *Concil. Trident. Cap.2. Sess.24. de Reformat. decisum refert.*, *à Sac. Congregatione Concilij. Fagnan. in Cap. Et si membra, de his, quæ fiunt à Prælat. sine consens. Capitul. num 36.*, *& Card. de Luca de Præem. disc. 1. num.9.* Quippè Suffraganeus non potest, etiamsi vellet, à proprio Metropolità se eximere, quià eius subjectio principalitèr respicit favorem Metropolitani, cui sine ejus consensu præjudicari non potest, neque tacitè, neque expresse, ad *Text. in Cap. Cum tempore de arbitr., & ibi Abbas num.2. Lotter. de re Benef. lib.1.qu.24. num.239. Kocchier. de Jurisdict. Ordin. in exemp. par.2. quæst.7. num.2., & 3. Barbos. de offic., & potest. Episcop. par.3. allegat.123. à num.40. vsque ad 43., & Rota dec.1604. num.11., & num.21., & seq. coram Coccin.* Aliàs enim Metropolita posset remanere sinè suffraganeis, quod non est permittendum, quià eius interest, Jurisdictionem propriam sartam tectam servare, & permultos habere subditos ad *Text. in Clem. Pastoralis de re judic. Chockier. de Jurisdict. Ordin. par. 1. qu.1. num.17.*

Et ita &c. salvo sempèr &c.